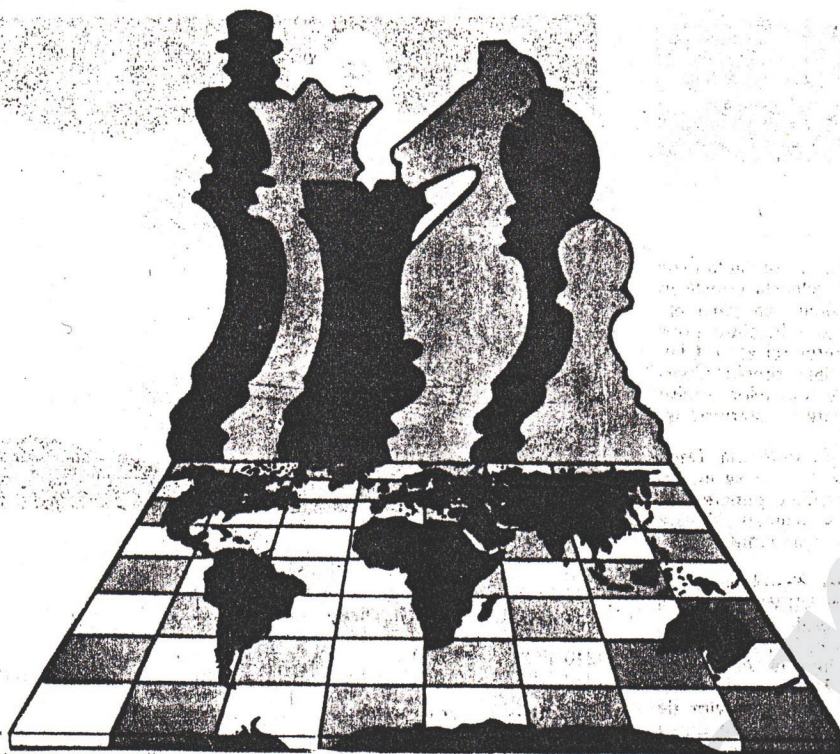

Recorduri în alb și negru

Ing. LIVIU PODGORNEI

Nu de mult, grație strădaniei istoricului și ziaristului britanic Ken Whyld, cunoscuta serie Guinness și-a mai adăugat o apariție editorială în luna-gu-i și de dicționare de recorduri. De astă dată lupa faimoasei redacții s-a oprit asupra universului cu 64 de pătrate. Sute de informații despre cele mai importante evenimente competiționale, de la „Big Bang” și până în zilele noastre, zeci de documente fotografice constituite într-o veritabilă istorie a șahului în imagini, aproape două mii de nume, iată pe scurt conținutul acestui Guinness Chess The Records - compendiu de recorduri șahiste, în tălmăcire -, din al cărui noian de date am selectat câteva spre a vi le prezenta.

● Cel mai tânăr campion mondial este Garri Kasparov, cucerind titlul în ziua de 9 noiembrie 1985, la vârsta de 22 de ani și 210 zile.

● Cel mai vârstnic campion al lumii a fost Wilhelm Steinitz, care a păstrat titlul până la 26 mai 1894, când avea 58 de ani și 10 zile.

● Cea mai scurtă perioadă de supremație mondială a aparținut lui Mihail Tal - 1 an și 5 zile -, iar cea mai lungă lui Emanuel Lasker - 26 de ani și 337 de zile.

● Cel mai tânăr campion național este Niaz Murshed, care la 18 mai 1979 a câștigat campionatul statului Bangladesh, la vârsta de 12 ani și 309 zile.

● Cea mai vârstnică deținătoare a unui titlu național a fost Edith Price, campioana Angliei în 1948, la vârsta de 76 de ani.

● Cele mai multe titluri naționale le-a deținut Ingrid Larsen, de 17 ori campioană a Danemarcei, urmată în clasament de Ortwin Sarapu, de 16 ori campion al Noii Zeelande.

● Cel mai tânăr participant la o olimpiadă este Kyem Tin-Tin Jo, care la vârsta de 12 ani, în 1982, a jucat la masa a treia a

echipei Surinamului.

● Cele mai multe titluri deținute în același timp au aparținut lui Michael Adams (n. 1971), care în sezonul 1982/1983 a devenit campionul de seniori al Cornwall-ului, dar și de juniori până la 18, 15, 13, 11 ani și în plus la șah fulger.

● Cea mai îndelungată pauză competițională a aparținut lui John Keeble (1855-1939), care a câștigat campionatele cluburilor Norfolk și Norwich mai întâi în 1884 și apoi abia în 1933, 1934 și 1935.

● John Watkinson (1833-1923), fondatorul revistei British Chess Magazine, a fost președintele clubului de șah Huddersfield în anul inaugurării sale și din nou în 1923.

● Cea mai longevivă șahistă a fost puternica jucătoare Jane Carew (1797-1901).

● Cea mai scurtă întâlnire înregistrată oficial a fost cea din ultima rundă a turneului din 1975 de la Luton dintre Miles și Reuben, care, cu încuviințarea arbitrilor, au convenit asupra remizei fără să efectueze nici o mutare, ceea ce le-a asigurat locurile întâi și respectiv al doilea în clasament. În ordine urmează partida din 1970 de la Palma de Mallorca dintre Robert Fischer și Oscar Panno, când americanul - având deja asigurat locul întâi - a mutat 1. c2-c4, iar argentinianul a cedat în semn de protest împotriva amânării partidei (solicitare de Fischer din motive religioase - n.a.). Și, în sfârșit, cea mai scurtă partidă jucată efectiv s-a desfășurat în 1984 la Bela Trkva (Iugoslavia) între maeștrii Georgevici și Kovacevici: 1. d4 Cf6 2. Ng5 c6 3. e3?? Da5+ 0-1.

● Cea mai lungă partidă cunoscută este o remiză ticluită în 300 de mutări între Thomas Ristoya (n. 1949) și Michael Newcopp (n. 1946), la turneul din 1971 de la Tampere (Finlanda).

● Teoretic, cea mai lungă partidă posibilă, ținând cont de regula celor 50 de mu-

tări, are 5 949 mutări.

● Cea mai lungă partidă netrucată a avut loc în campionatul Israelului în anul 1981, când Edael Stepak (n. 1940) a înfrânt rezistența lui Iakov Mashianu (n. 1938) la mutarea 193.

● Cea mai lungă partidă din istoria meciurilor finale pentru titlul suprem a conținut 124 de mutări și s-a desfășurat în 1978 între Karpov și Korcinoi, fiind și singura încheiată vreodată prin pat în această fază a competiției.

● Gândind 2 ore și 20 de minute pentru cea de-a șaptea mutare în partida cu Luis Santos din 1980 de la Vigo (Spania), maestrul brazilian Francisco Trois a devenit noul recordman în materie. Intrigat, adversarul i-a replicat că nu poate înțelege la ce a meditat atât, întrucât nu erau decât două posibilități raționale, la care Trois a răspuns candid: „Yo tampo” (Nici eu nu înțeleg).

● Cea mai lungă perioadă de invincibilitate aparține lui Steinitz: 4 august 1873-11 mai 1882, totalizând 25 de partide oficiale.

● Cea mai lungă serie de victorii într-un concurs aparține lui Gustav Neimann (1838-1881), care, în 1865, la Berlin, a câștigat toate cele 34 de partide.

● Cea mai lungă serie similară de înfrângeri a fost înregistrată la turneul din 1903 de la Monte-Carlo. Cu puțin înaintea începerii, între marele campion rus Mihail Cigorin și compatriotul său cnezul Dadiani a izbucnit un conflict neașteptat. Cum cnezul era principalul mecena al concursului, Cigorin și-a anulat participarea, iar locul său a fost luat de colonelul în rezervă localnic Moro, care însă n-a reușit să obțină nici măcar o remiză de consolare.

● Seria celor mai multor înfrângeri prin depășirea timpului de gândire aparține lui Fritz Sämisch, care în 1969 la Lincheping a pierdut astfel toate partidele concursului.

● Recordul celor mai multe mutări consecutive ale aceleiași piese rezistă din anul 1882, când Mason a mutat dama, în decursul celei de-a doua partide a meciului său de la Londra cu McKenzie, de 73 de ori.

● Tot cu dama, dar numai de 38 de ori la rând, i-a dat șah Paul Keres lui Westermen în 1969 la Tallin, suficient însă pentru un record al șahurilor consecutive.

● Autorul celei mai pașnice serii este Bilek, care, în 1979, la Sloupsk, a remizat toate cele 10 partide din turneu, efectuând 125 de mutări în 109 minute de gândire.

● Singurul șahist din lume care a jucat în aceeași zi cu doi campioni mondiali a fost P. Bruce. În cadrul turneului din 1938 de la Plymouth el a pierdut într-o dimineață la campioana lumii Vera Mencik, iar după-amiaza la campionul lumii Alexandr Alehin.

● Într-o partidă disputată în campionatul statului american Wyoming în 1979 amândoi jucătorii au cedat simultan, unul deoarece avea o poziție fără nici o speranță, iar celălalt dintr-un sentiment de vinovăție. Pe când primul ieșise din sală pentru câteva clipe, pregătindu-se să capituleze, cel de-al doilea a efectuat mutarea, a observat apoi că greșise, a retras-o fără ca cineva din jur să bage de seamă, însă, muștră de conștiință, a abandonat chiar în momentul în care partenerul, reîntors, semnase și el fișa.

● Recordul mondial de șah în simultan aparține olandezului Eric Knopport (n. 1959), care de vineri 13 septembrie 1985 - ora 9 și 15 minute - și până luni 16 septembrie - ora 5 și 17 minute - a încheiat 500 de partide, obținând un procentaj de 82,6% împotriva unor șahiști cu un coeficient valoric ELO mediu de 2000.